

NYTT FRA NAGS

Blant de saker som ble drøftet på siste fellesmøte i NAGS, var spørsmålet om å arrangere en steinmesse for alle landets amatørgeologer. Sørlandets Geologiforening har planer om å gjenta tidligere års steinmesser på Iveland i mai neste år, og til dette arrangementet vil alle landets steininteresserte være invitert. Men det var enighet om at et nytt tiltak av denne art mer sentralt plassert i forhold til medlemsforeningene i NAGS, ville være av interesse. Sannsynligvis vil denne steinmessen legges til Hønefoss 11.-13. august, og amatørgeologer fra de andre nordiske land vil også være invitert. På denne måten kan vi kanskje skape en norsk steinmesse med et nordisk miljø på linje med den som ble avviklet i Kopparberg i Sverige i fjor.

NAGS har siden sist fått et nytt medlem: Trøndelag amatørgeologiske forening. Hittil har NAGS virket mest som et samarbeidsorgan for foreningene i Sør-Øst-Norge, og det er positivt at vi får med foreninger fra andre deler av landet. Men det vil gjøre det vanskeligere å avholde fellesmøter på grunn av de økende avstander. Av denne grunn er det planer om å arrangere NAGS-møtet sammen med den planlagte steinmessen i Hønefoss.

På siste fellesmøte i NAGS, ble også spørsmålet om registrering og vern av forekomster drøftet. Vi har i den senere tid opplevet økende press på en rekke forekomster med ulemper for enkelte grunneiere. Av den grunn er flere forekomster i ferd med å bli stengt for samlere. Det synes også å være en økende negativ holdning til mineralsamlere i enkelte museumskretser, noe som blant annet er kommet til uttrykk i en artikkel i "The Mineralogical Record" av konservator Dons ved Mineralogisk Geologisk museum i Oslo. De enkelte amatørgeologiske foreninger gjennom NAGS må verne om mineralsamlerenes rett til å drive sin hobby i ansvarlige former. Vi må bekjempe den tiltagende kriminaliseringen av mineralsamling så lenge denne foregår uten personlig økonomisk vinning som siktemål.

Mer enn 1000 medlemmer er i dag tilsluttet de enkelte amatørgeologiske foreninger, og de fleste av disse er aktive mineralsamlere. Deres bidrag til registrering av forekomster, innsamling av vitenskapelig interessant materiale og geologiske data, samt bevaring av verneverdige mineralstuffer til glede og nytte for seg selv og andre, blir i for stor grad undervurdert i dag. Geologiske museer både i Norge og i utlandet har gjennom alle tider dratt stor nytte av dette arbeidet som amatørerne driver og i den generelle folkeopplysning har også amatørerne en sterk stilling.

Mens de større museumsinstitusjoner befinner seg på noen få sentrale steder i Norge, representerer amatørerne en viktig motvekt mot denne sentraliseringen. En rekke små lokale mineralsamlinger til glede og nytte for skoler, bygdemuseer, fylkesmuseer etc. er i ferd med å komme som et resultat av amatørernes arbeid. Og mens f.eks. Geologisk Museum i Oslo er i ferd med å bli mer internasjonalt orientert, vil

lokale mineralsamlere sikre at et variert utvalg av mineralstoffer fra viktige norske lokaliteter bli bevart for ettertiden. Erfaringene fra utlandet viser at det er museer og forskere som på sikt vil dra nytte av denne frivillige innsats. De norske amatørerne representerer også en viktig motvekt mot utenlandske mineralsamlere og mineralhandlere, dels ved selv å stå for innsamling av materiale og dels ved å være villig til å betale for at mineraler som ellers ville blitt solgt ut av landet, forblir i Norge.

Amatørgeologene, de enkelte lokalforeninger og NAGS vil fortsatt samarbeide lojalt med våre faggeologer og museumsmyndigheter, men et slikt samarbeid forutsetter en gjensidig respekt for hverandres rettigheter. Vi må sammen arbeide for å forvalte våre mineralressurser på best mulig måte, og spesielt arbeide for å forhindre at uerstattelige stoffer forsvinner ut av landet. Norske amatørers adgang til mineralsamling på norske forekomster må sikres - eventuelt ved spesielle avtaler med grunneiere om økonomisk kompensasjon for ulemper eller ved betaling for verdien av de stoffer som innsamles. Monopolisering av forekomster vil være en stor trussel mot amatørernes arbeid uansett om slike ordninger er iverksatt av mineralhandlere eller museumsmyndigheter, og slike ordninger vil i realiteten øke eksporten av norske mineraler på bekostning av norske amatørere.

NAGS-sekretariatet vil arbeide videre med disse problemer for å øke forståelsen for det verdifulle arbeid som drives i amatørgeologenes regi.

Fra nyttår vil Oslo og Omegn Geologiforening ha ansvaret for sekretariatet i NAGS, men redaktøren i NAGS-nytt fortsetter som før.

Knut Eldjarn
(NAGS-formann)

